

גנזי המלך

קובץ שבועי בענייני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 156

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-90,000 עותקים

"בְּהֶעֱלִיתָ אֶת הַנֵּרוֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה וְאִירוֹ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת"

'שלך גדולה משלהם'

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

היא חלק אלוק ממעל וכשם שהקב"ה ללא תכלית, אף הנפש ללא תכלית. שאיפת הנפש לזכות להקב"ה ולעוה"ב. וכפי שעוה"ב הוא נצח נצחים ללא תכלית, כן, אין די לשאיפת הנפש לזכות לעוה"ב, "דָּרְשׁוּ ה' וְעִזּוּ בְּקִשׁוֹ פְּנֵי תָמִיד" (תהלים קה), הנפש מבקשת לראות "פְּנֵי תָמִיד" ללא הפסק. נמצא, דוּו באמת הבחינה למצבו הרוחני. בעת שאנו רואים מדה מסוימת של הרגשת שובע והסתפקות, זו הוכחה שאין פעולותיו נובעות מכח הנפש, כי בשעה שהנפש חיה באדם, לא תתכן בשום אופן הסתפקות ושלוה, לעולם אין ספוק במצוות, כי המצוה גוררת אחריה מצוות נוספות.

מבואר בחז"ל: 'בוא ורֵאָה, שְׁלֵא כְּמִדַּת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, מִדַּת בְּשָׂר וְדָם: מִדַּת בְּשָׂר וְדָם; כְּלֵי רִיקוֹן מִחֲזִיק - מְלֵא אֵינוֹ מִחֲזִיק. אֲבָל הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵינוֹ כֵּן; מְלֵא מִחֲזִיק - רִיקוֹן אֵינוֹ מִחֲזִיק' (ברכות מ.א). עניני הגוף כולם נמצאים רק בכלי ריק, תאות האכילה נמצאת רק באדם רעב. אמנם, כשאכל ושבע שוב אינו מתאוה לאכול. וכמו כן יחס האדם לזולתו, בעת שחברו עני ונוקם, נותן לו ואילו כאשר יש לזולתו אינו נותן לו. אמנם מדת הקב"ה להיפך, כי נתינת הקב"ה בלי תכלית **המשך בעמ' 2 <<<**

"בְּהֶעֱלִיתָ אֶת הַנֵּרוֹת אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה וְאִירוֹ שִׁבְעַת הַנֵּרוֹת" (במדבר ח ב).

וברש"י: 'למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת הנשיאים? לפי, כשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה דעתו, שלא היה עמהן בחנוכה, לא הוא ולא שבטו, א"ל הקב"ה: "חייך! שלך גדולה משלהם, שאתה מדליק ומטיב את הנרות".'

ויש להתעורר: המעט מה שזכו שבט לוי ואהרן הכהן, שנאמר עליהם: "וְהָיוּ לִי הַלְוִיִּם"? (במדבר ג) והיא מעלה מיוחדת שרק שבט לוי זכו לה יותר משאר השבטים וביותר, אהרן הכהן, הרי קדושתו היתה למעלה מכל כלל ישראל ואף משה רבנו ע"ה לא זכה להיות כהן גדול ומה לו להתקנא בקרבנות הנשיאים שהקריבו ישראל ולא שבט לוי ועד כדי כך נתקנא בהם עד שחלשה דעתו והוצרך הקב"ה לפייסו: **'שלך גדולה משלהם'!**

שעדיין לא קלטו את הרוצחים, שכל זמן שלא הפרישו ערי מקלט בארץ ישראל, אף אותם שבעבר הירדן לא קלטו והרי משה רבנו ע"ה זכה לאין שעור; שהרי הוא אשר נתן תורה לישראל! מ"מ, בראותו שיכול לעשות מצוה נוספת, אף מצוה שאינה שלמה, אלא חלק ממצוה אינו מסתפק במצוות שעשה. **"וְגַם הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלָא"** (קהלת ו). אין קץ ואין גבול לתאות הנפש, כי הנפש

חזונו מהכא, שבעת שזוכה האדם להגיע לשלמות, לעולם אינו שבע רצון מאשר הגיע אליו ושואף תמיד להשיג עוד מעלות ומדרגות. ומכיון שראה אהרן הכהן שהנשיאים הביאו קרבנות לחנוכת המזבח ושבט לוי לא הביא, חלשה דעתו. וכן מצינו גבי משה רבנו ע"ה שהפריש שלש ערי מקלט בעבר הירדן, אע"ג

גנזי המלך דברים הטעונים גיזה גנזי המלך דברים הטעונים גיזה

1 >>> המשך מעמ' 1

ואין קצבה וגבול לנתינתו ולכן אף מלא מחזיק' כי לעולם אינו מלא, אמנם בעת שהאדם כלי ריקן אינו מחזיק'.

"יהב חכמתא לחכימין" (דניאל ב). בעת שיש לאדם חכמה, נותן לו ה' עוד חכמה, כי כדי לקבל מאת הקב"ה חייב להיות מוכשר לקבל. ומשו"ה חייב להיות **'פלי מלא'** וכנאמר: **"והיה אם שמע תשמעו" אם תשמע בישן, תשמע בחדש'** (רש"י דברים יא). ולכן, בעת שנפשו של אדם חיה בקרבו, לעולם אינה מסתפקת במה שיש לה ושואפת להשיג עוד ועוד.

"ויביום הקים את המשכן פסה הענן את המשכן לאהל העדת ובערב יהיה על המשכן כמראה אש עד בקר: פן יהיה תמיד הענן יכסנו ומראה אש לילה" (במדבר ט) לו זכינו לראות פעם אחת את הגילוי הגדול שיש בענן ובמראה האש, הרי בודאי היינו מתעוררים ומתקרבים להקב"ה ונעשים למאמינים גדולים, שהרי רואים בחוש את כבוד ה'. והנה, דור המדבר זכו לכך במשך ארבעים שנה **"דבר יום ביומו"**.

ולכאורה: מדוע זכו דור המדבר להתגלות כ"כ גדולה ולהטבה מופרזת זו מאת הקב"ה?

ואיתא בילקוט: **"ויביום הקים את המשכן פסה הענן" "אותו ענן, שנגלה עליו על הר סיני. משל למה הדבר דומה? למלך שהיה לו אוהב. שלח ואמר לו: "התקן עצמך, שאני בא אצלך" ואמר לו: "התקן עצמך, שאני בא אצלך יום פלוני". לא האמין אותו האוהב, חזר ואמר: "אפילו הוא בא אצלי כדמות הדיוט, או בלילה". ידע המלך מה אמר אוהבו. שלח לו: "חייך, ביום אני בא אצלך בפרהסיא והסוס שרכבתי עליו ביום שנעשיתי מלך, אני רוכב ופופירא שנזרק עלי ביום שנעשיתי אגוסטוס, אני לובש ובא אצלך כדי שידעו הכל מהו חבתך עלי" (ט תשכג). מבארים לנו חז"ל את גודל האהבה והחיבה שמחבב הקב"ה את ישראל ולכן באותו הלבוש והענן שהיה במעמד הר סיני, נגלה עליהם במשכן לגלות אהבתו אליהם.**

נתבונן נא בזה ונראה כמה נפלאים הדברים: כי הנה, אנו מורגלים בהבנות פשוטות שנזכה לעולם הבא ויותר מזה איננו מבינים. והכא חזינו ציורים באהבת השי"ת, כי בעת שהקב"ה נותן ומטיב אין גבול ותכלית להטבתו ונותן שפע והטבה עד בלי די. ורק מחובתנו להיות כלים הראויים למתנת השי"ת. וביציאת ישראל ממצרים שזכו להיות מקבלים, לא היה סוף לשפע שקבלו מאת הקב"ה.

איתא במדרש: **'שלוש מתנות ברא הקב"ה בעולם: חכמה, גבורה ועושר. זכה אדם לאחת מהן, נוטל חמדת כל**

העולם. זכה בחכמה, זכה בכל. זכה בגבורה, זכה בכל. זכה בעושר, זכה בכל. אימתי? בזמן שהן מתנות שמים ובאות מכח הגבורה של הקב"ה, אבל גבורתו ועשרו של אדם, אינה כלום' (תנחומא מטות ה).

בעת שזוכה לקבל מתנה מאת הקב"ה זכה לכל. ואע"ג שמתנות נפרדות הן ואין שיכות כלל בין העושר החכמה והגבורה, אבל כן היא נתינתו של הקב"ה, שאין גבול וקץ לנתינה. ומשו"ה, בזכיה במתנה אחת, זוכה אף בשאר המתנות.

והיינו כנ"ל: שכמו שנתנת הקב"ה לאין שעור, כן היא תאות הנפש. וכמ"ש: **"וגם הנפש לא תמלא"** (קהלת ו). ולכן חייבים אנו לירא ולחרוד עד מאד בראותנו שמסתפקים אנו במעט תורה ותפילה ואיננו שואפים לגדולות ונצורות, הרי זה הוכחה, שאין לנו שייכות לעבודת הנפש וכל תורתנו ומעשינו הטובים קשורים רק לתאוות הגוף. ומשו"ה, רק **'פלי ריקן מחזיק'**. וכיון שלמד מעט תורה, שוב יש בו הרגשת רוויה ואינו שואף לתוספת גדלות.

ולפי זה, יש לברר דברי חז"ל: **'זאפילו כל העולם כולו אומרים לך: "צדיק אתה", היה בעיניך כרשע' (נדה ל:)**. ונראה, שאין הכונה שיראה עצמו כרשע בתורת עצה כדי שלא יפול בגאווה וכדומה, אלא, יסודו כפי שנתבאר, דתאות הנפש אין לה גבול ולכן אף כשהגיע למדרגת צדיק, מכל מקום, תאוותו והרגשתו להוסיף יותר ויותר חיבת להיות, באופן שיחוש עצמו כאילו הוא רשע גמור, שבנוגע למה שעדין יכול להשיג, הרי נחשב כרשע, שלא השיג מאומה.

"ויעש כן אהרן אל מול פני המנוחה העלה נרותיה קאשר צנה ה' את משה" (במדבר ח ג).

ופירש רש"י: **'להגיד שבחו של אהרן, שלא שינה'.** וכן לקמן: **"פאשר צנה ה' את משה על הלויים פן עשו להם"** ופירש רש"י: **'להגיד שבח העושים והנעשה בהן, שאחד מהם לא עיכב' עכ"ל.**

והנה, תמוה מאד: שאהרן קדוש ה' יהיה זה שבח לפניו **'שלא שינה'** בדבר שאין בו חסרון כיוס? ! ואלמלא שינה, הרי היה זה כמומר להכעיס ח"ו, בחינת: **'שביק היתירא ואכיל איסורא'**, הוזה שבח לאהרן קדוש ה' שאינו מומר להכעיס? ! וכן לקמן: **'שאחד מהם לא עיכב'** שלא עכבו הלויים, הוזה שבח לדור המדבר מובחרים שבכל הדורות, שלא עכבו להניח שיניף אותם אהרן? !

אבל הענין כך הוא: הקב"ה רצה לגלות בפירוש כמה שכרן של מצוות,

עד שאהרן קדוש ה' אשר כל ימיו עמל בתורה ובמצוות ובמדות, עד שנעשה בריה חדשה, עם כל זאת, לא תעלה בדעתך שלקדוש ה' כמוהו, אין לו שבח וגדולה במה שלא שינה בדבר שאין בו חסרון כיוס. לכן הכתיב עליו מקרא מלא: **"ויעש כן אהרן אל מול פני המנוחה העלה נרותיה"**. לפרסם, כי זה שבח וגדולה לאהרן גם כן, במה שלא שינה בדבר שאין בו חסרון כיוס.

ומזה נבין, כמה יגדל שכרו הרבה מאד בדבר שיש בו חסרון כיוס. ומכל שכן בדבר שיש בו עמל והרבה עמל, עד לשנות טבעו מכל וכל, כאהרן קדוש ה'. וחשבון דבר זה הולך עד אין תכלית, כפי שאמרנו רז"ל: **'טוב דבר אחד בצער, ממאה פעמים שלא בצער'** (אבות דרבי נתן ג). וכמות הצער לא נתפרש. ואם כן, הלא **'תפשת מועט, תפשת' ואם צער כל דהוא, חשיב צער וטוב הוא 'ממאה פעמים שלא בצער'** מה היה כבר, עוד צער ועוד צער ועוד יותר גדול, עד לשנות טבעו לגמרי כאהרן קדוש ה'? וכמ"ש רז"ל על האבות: **'שרצו לפני כסוסים'** (סנהדרין צו). וחשבון דבר זה, הולך הלאה, עד בלי תכלית.

וזהו שאומר הספרא: **'אבל אתם, חשבון רב אני עתיד לחשב עמכם'** (בחוקותי ב). פירוש: לשלם שכרכם המרובה, אין אחד יודע רק הקב"ה. וזה דבר נפלא מאד.

והנה נאמר כאן, גבי אהרן: **"ויעש כן אהרן פאשר צנה ה' את משה" וכן: "פאשר צנה ה' את משה על הלויים פן עשו להם"** (במדבר פרק ח). הרי שצריך להקדים בכל דבר טוב שעושה האדם, **"פאשר צנה ה' את משה"** בתורתו, כן אעשה ואז שכרו מרובה מאד, גם בלי צער ומכל שכן, בצער, הן בממון הן בגוף, שכרו מרובה בלי תכלית, עד שהקב"ה אמר: **'חשבון רב אני עתיד לחשב עמכם'**. וזהו עד סוף כל הדורות, כי ילמדו לקח ממנו עד סוף כל הדורות לקדש שם שמים. וכמו שמצינו באהרן מקרא מלא להגיד שבחו וגדולתו שעשה **"פאשר צנה ה' את משה"**, ללמד לכל הדורות כי התורה לכל היא.

והנה, בדור הזה, אשר העיזו פניהם כמצח זונה להפר תורה ויראה ושלא להתבייש בגלוי למנוע אחרים מלעשות, אשר היא מנויה בפרשת בחוקותי (עיין רש"י ויקרא כו) במחלקה החמישית: **'לא למד. ולא עשה. מואס באחרים העושים. שונא את החכמים. ואח"כ מונע את האחרים מלעשות. אוי לדור שמי מהם העיזו פניהם כ"כ! ומי שמתחזק להרים קרן התורה והיראה גם יחד, שכרו מרובה מאד, כי זהו קדוש שם שמים גדול הוא. ■**

מחשבה

"וְכִי תֵבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם"

מתי קל לנצח במלחמה ומתי פחות? דברים הנכונים גם לימינו

אז "וְהִרְעַתְּם בְּחִצְצֹרֹת" - תצטרכו להריע לפני הקב"ה ולנקוט בפעולות נמרצות. ואז "וְנִנְפְרְתֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְנוֹשַׁעְתֶם מֵאִיְבֹיְכֶם" והוסיף ואמר: כך במלחמה ממשית וכך במלחמת היצר. אם תצא להלחם נגדו לפני שיצליח לחדור לשטח שלך הרי נצחת. קשה יותר יהיה אם תגלה רפיון ותתן לו דריסת רגל, אז, כדי להוציא אותו תצטרך להריע בחוצרות. לא בקלות תוכל להוציא אותו ממך ולהתפטר ממנו. ■

רבי מנחם מנדל מקוצק היה אומר: שני פסוקים העוסקים בעניני מלחמה רומזים על הסכויים לישראל שתנצח בה. בספר דברים (כא י') נאמר: "כִּי תֵצֵא לְמִלְחָמָה עַל אִיְבֹיֶךָ וְנָתַנּוּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּיָדְךָ". אם אתה תצא לנהל את המלחמה בשטחו של האויב תנצח ללא מאמץ. אבל בפרשה שלנו כתוב: "וְכִי תֵבְאוּ מִלְחָמָה בְּאַרְצְכֶם" - אם האויב יקדים לצאת עליכם למלחמה ויחדור לשטח שלכם

עלי הגיון

"הַמַּמְעִיט אֶסְף עֲשָׂרָה חֲמָרִים"

כיצד נפל בחלקו של הממעט שבמלקטי השליו בדיוק "עשרה חמרים"?

עשרה פעמים שכאלה? ופלפל המחבר בתשובה. נפנה אליו המלבי"ם ושאל: "אתה עצמך ספרת?" התחמק המחבר והשיב: "מה זה משנה אם אני עצמי ספרתי, או לא, המציאות היא שקיימות שש עשרה פעמים כאלה, אף לא אחת יותר". העיר לו המלבי"ם: בטוחני שלא ספרת, אלא סמכת על המסורת האומרת שאחת עשרה פעמים נאמר בתורה: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן" וחמש פעמים: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן". המסורה לא הביאה בחשבון את הפסוק בפרשה שלנו, פרשת 'בהעלותך' שבו נאמר: "וַיֹּאמֶר ה' פִּתְאֹם אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אַהֲרֹן" משום שהתיבה "פִּתְאֹם" מפסיקה ביניהם. ביחד עם הפסוק הזה אכן מספר הפעמים שבו דבר ה' אל משה ואל אהרן יחד הוא שבע עשרה פעם ולא שש עשרה כפי שכתבת ופלפלת בספרך. ■

נאמר בגמרא: שביכולתו של אדם להלך במשך יום: שתיים עשרה שעות - עשר פרסאות. במשך שני ימים וליילה שלשים ושש השעות שבהן היה השליו מונח, יכול החונה באמצע המחנה לעבור מרחוק של שלשים פרסות. הואיל וחישבנו ומצאנו שהדרך הלוך ושוב היתה של שלש פרסאות, הרי, שבמשך שלשים ושש שעות היה בידו ללקט עשר מנות של שליו. "חז"ל גם אומרים: ששעור המשא שאדם יכול לשאת הוא חומר. יוצא איפה, שמי שהיה מרוחק ביותר מקצה המחנה והיה ממעיט בלקיטת השליו ליקט בדיוק עשרה חמרים. ובחשבון אחר הקשור לפרשתנו אמר המלבי"ם: פעם בא אליו מחבר ובקש ממנו הסכמה לספרו. המלבי"ם עלעל בספר וראה שהמחבר שואל בו: שנאמר במדרש שאנו מוצאים 17 פעמים בתורה שהקב"ה דבר אל משה ואל אהרן, בעוד שלאמיתו של דבר הסופר מוצא רק שש

הגאון מוילנא חישב ומצא כיצד הממעט שבמלקטי השליו אסף בדיוק "עשרה חמרים" בדיוק, לא פחות ולא יותר. וכך עלה בחשבוננו: גודלו של מחנה ישראל במדבר היה ג' פרסה על ג' פרסה, כלומר: שלש פרסאות ברבוע. את השליו ליקטו, כידוע, שני ימים וליילה אחד. לפי חשבון של שתיים עשרה שעות ביום ושתיים עשרה שעות בלילה ליקטו בסך הכל במשך 36 שעות. השליו ירד מחוץ למחנה, מסביב, מי שחנה בחלקים החצוניים, בקצה המחנה, היה בידו ללקט יותר שכן בגלל שהיה קרוב יותר למקום שבו ירד השליו, יכול לעשות את הדרך הלוך ושוב, פעמים רבות יותר באותן שלשים ושש שעות. מי שחנה בריחוק, באמצע המחנה, כמו שבת לוי, יכל ללקט פחות מכולם שכן הוא נאלץ ללכת מרחק של כפרסה וחצי עד למקום שבו ירד השליו וגם לחזור את אותו המרחק ובסך הכל שלש פרסאות.

רמז

"עַל פִּי ה' יַחֲנוּ"

על החובה לכתוב בס"ד בכל מכתב

וכתביו של אדם הנוסעים ממקום למקום, חייב האדם להזכיר שם ה' כסגולה להצלחה. ■

השל"ה הקדוש היה אומר: כי מהפסוק: "עַל פִּי ה' יַסְעוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל פִּי ה' יַחֲנוּ" ניתן ללמוד כי בכל פעולותיו, מסעותיו

פרשת 'בהעלותך'

"אַל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה"

הפסוקים הפותחים את כל אחד מחמשה חומשי תורה מרמזים על מעשה המנורה

"פֶּתַח דְּבָרֶיךָ יְאִיר" - הפתיחה לתורה
מבארת ומאירה - רמז למנורה המאירה
- את דיניו ופרטיו של מעשה המנורה.

"וַיַּעַשׂ כֵּן אֶהְרֹן אֶל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה
הַעֲלֶה נִרְתִּיחָה" (ח ג)

'להגיד שבחו של אהרן שלא שינה'
(רש"י).

מהי המעלה המיוחדת של אהרן
'שלא שינה' ומהו החדוש בכך?
הדלקת הנרות כשרה בזר, כמו שכתב
הרמב"ן. ואף על פי כן אהרן הדליק
הנרות בעצמו כל ימיו, כי כהן גדול נוטל
חלק בראש.

ואולם ביום הראשון לעבודת המשכן
מתו בניו של אהרן ומדרך האבל שלא
להדליק נרות, כנאמר במדרש איכה:
'מֶלֶךְ בָּשָׂר וְדָם מֵה דְּרָכּוֹ לַעֲשׂוֹת? אָמְרוּ
לוֹ: 'מִכְּבֹה אֶת הַפְּנִסִין' (מדרש רבה א
א). ואף אמנם שנצטוו אהרן 'וַיִּמְנַח הַמִּקְדָּשׁ
לֹא יֵצֵא' (ויקרא כא). שלא לחלל עבודתו
ולעזוב מפני אביו, מכל מקום, הדלקת
הנרות שלא היתה מוטלת עליו בדוקא,
שהרי הדלקה כשרה בזר, לא היה מחויב
להדליק ביום ההוא.

עם כל זאת הדגישה התורה "וַיַּעַשׂ
כֵּן אֶהְרֹן" - 'שלא שינה' היינו: שהדליק
הנרות גם באותו יום, להראות שקבל דין
שמים באהבה. (חתם סופר)

"וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ
אָדָם" (ט ו)

'אותם אנשים מי היו?' נושאי ארונו
של יוסף היו? דברי ר' יוסי הגלילי. רבי
עקיבא אומר: 'מישאל ואלצפן היו שהיו
עוסקין בנדב ואביהוא'. ר' יצחק אומר:
"...עוסקין במת מצוה היו, שחל שביעי
שלהן להיות בערב הפסח" (סוכה כה.).
לכאורה, כל הדיון הזה מעורר פליאה.
וכי מה איכפת לנו מי היו אותם "טְמֵאִים

דעתו. עד שאמר לו הקב"ה: 'שֶׁלֶךְ גְּדוּלָה
מִשְׁלָהֶן'.

(ע"פ המשגיח דפוניבו).

"אַל מוֹל פְּנֵי הַמְּנוּרָה" (ח ב)

'הדא הוא דכתיב: "פֶּתַח דְּבָרֶיךָ יְאִיר"
(תהילים קיט קל) (מדר"ר נ א). ואתיא
כמאן דאמר י"ז טפחים הוי מנורה.

דברי המדרש צריכים ביאור: מה ענין
הפסוק שמביא המדרש ומה ענינה של
המחלוקת לגבי גובה המנורה לכאן?
בדרך רמז יש לפרש שהפסוקים
הפותחים שבכל ספר מחמשה חומשי
התורה מרמזים למעשה המנורה:
הפסוק הראשון שבבראשית יש בו
שבע תיבות - רמז לשבעת קני המנורה.
בפסוק הראשון שפותח את ספר שמות
יש י"א תיבות - כנגד י"א כפתורים
שבמנורה.

בפסוק הפותח את ויקרא יש ט' תיבות
- כנגד ט' פרחים שבמנורה.
בפסוק הראשון שבדברים כ"ב תיבות
- רמז לכ"ב הגביעים שבמנורה.
לגבי גובה המנורה מצינו שתי
דעות:

יש מאן דאמר הסובר שגובהה היה -
י"ז טפחים. ויש הסובר - י"ח טפחים.
והנה, בפסוק הפותח את ספר במדבר
יש י"ז תיבות - ואם כן רמז יש כאן לי"ז
טפחים שבגובה המנורה. וזהו שמוסיף
המדרש ואומר: 'ואתיא למאן דאמר י"ז
הוי מנורה'.

פנינים לפרשה

"בהעלתך את הנרת" (ח ב)

'למה נסמכה פרשת המנורה לפרשת
הנשיאים? לפי שכשראה אהרן חנוכת
הנשיאים חלשה או דעתו שלא היה
עמהם בחנוכה, לא הוא ולא שבטו. אמר
לו הקב"ה: "חייך, שלך גדולה משלהן,
שאתה מדליק ומטיב את הנרות" '
(רש"י).

מה מקום היה לחלישות דעתו של
אהרן? הרי דרגתו של אהרן היתה נעלה
ויתירה על זו של הנשיאים, בהיותו זה
אשר נבחר לשרת בקדש לפני ולפנים.
ואם כן, מה חסר לו כשלא הקריב
כקרבנם?!

אמרו חז"ל: 'מלא מחזיק, ריקן אינו
מחזיק' (ברכות מ.). ככל שהאדם מלא
וגדוש במצוות וככל שהתעלה מעלה אחר
מעלה, כך גם מתמלא הוא בתחושה כאילו
הוא פגום וחסר וגוברת בו התשוקה לעוד
ועוד - "הַנֶּפֶשׁ לֹא תִמְלֵא" (קהלת ו ז).
וכך שנינו: 'תלמידי חכמים אין להם
מנוחה (מישיבה לישיבה וממדרש
למדרש' - רש"י) לא בעולם הזה ולא
בעולם הבא, שנאמר: "יִלְכוּ מְחִיל אֶל
קִיּוֹל" (תהילים פד) (ברכות סד.). האדם
אינו יודע מנוחה. ככל שנפשו מתמלאה
- כך היא מרגישה תשוקה להוסיף
ולמלאה.

לעומת זאת, אדם ריקן, דוקא הוא
מרגיש עצמו שבע ואין בו כל תשוקה
למלא את החסר וכיון שנפשו ריקנית, אין
הוא מטריח עצמו לדבר מצוה ואף בז לה.
ולא עוד אלא, אף אם מזדמנת לידו מצוה
אשר בנקל יש בידו לקיימה, דוחה הוא
אותה מעליו בנקל בכל מיני אמתלאות.
אהרן הכהן, אף על פי שזכה במעלות
נעלות ומרוממות, מכל מקום עדין לא
ידע שבעה ולא נחה דעתו, אלא שאף
והשתוקק להתעלות ולזכות בעוד ועוד
מעלות. וכיון שלא הוא ולא שבטו של
אהרן היו עם הנשיאים בחנוכה, חלשה

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

לְנֶפֶשׁ אָדָם? יהיו מי שיהיו, מאחר שנטמאו לנפש ולא יכלו לעשות את הפסח במועדו, דינם שוה לענין עשיית פסח שני. גם המחלוקת, מר אמר חדא ומר אמר חדא, טעונה ביאור.

אפשר לבאר זאת על פי דברי רש"י בתחילת פרשת 'כי תשא' (כמו שמבוארים דבריו שם ברמב"ן): שמהמנין הראשון שנמנו למחרת יום הכפורים ועד למנין שנמנו בר"ח אייר לא מת מהם אף אחד ולא נחסר ממנינם.

והקשה עליו הרמב"ן: הכיצד ניתן לומר זאת והרי מפורש בתורה כי בחדש ניסן, לפני עשיית קרבן הפסח, **"וַיְהִי אֲנָשִׁים אֲשֶׁר הָיוּ טְמֵאִים לְנֶפֶשׁ אָדָם** ואם לא מת מהם איש, כיצד נטמאו?

לפי דברי רש"י מדויקים היטב דברי הגמרא: התמיהה **'אותם אנשים מי היו?'** והרי לא מת מהם איש?! ועל כך השיבו ר' יוסי הגלילי ור"ע: שמדובר ב'נושאי ארונו של יוסף או במישאל ואלצפן שהיו עוסקין בנדב ואביהוא' ונטמאו. (תורה תמימה)

"וכי יגור אתכם גר ועשה פסח לה' כחוקת הפסח וכמשפטו כן יעשה חקה אחת יהיה לכם ולגר ולאזרח הארץ" (ט"ד)

מדוע נקטה כאן התורה בלשון **"ולאזרח הארץ"** ולא כתבה **"אזרח"** לבד כבשאר מקומות?

הגמרא במסכת פסחים (ג:) מספרת: על גוי שבקש לעלות לירושלים ולאכול קרבן פסח. כאשר נודע הדבר לרבי יהודה בן בתירא, הוא עשה כחכמתו, כדי שהחכמים בירושלים יבינו שמדובר בנכרי. ואכן כאשר נתגלתה התרמית שלחו להודיע לרבי יהודה בן בתירא - **'דאת בנציבינן ומצודתך פרוסה בירושלים'**.

שאלו שם התוספות: מדוע לא עלה רבי יהודה בן בתירא עצמו לירושלים, להקריב שם קרבן פסח?

ותירצו: שלא היתה לו קרקע ומי שאין לו קרקע, פטור מהקרבת קרבן פסח. כתב על כך ה'משנה למלך' (הלכות קרבן פסח פ"א): 'לא ידעתי היכן נרמז בתורה דין זה, הפוטר מקרבן פסח מי שאין לו קרקע'.

ברם נראה לומר: שהתורה רמזה לנו הלכה זו בכותבה **"אזרח הארץ"** ללמדנו: שרק מי שיש לו חלק בארץ, בקרקע, חייב בקרבן פסח. (משך חכמה)

וַיֹּאמֶר אֵל נָא תַעֲזֹב אֶתְּנוּ כִּי עַל כֵּן יִדְעַתְּ חֲנֻתֵנוּ בַּמִּדְבָּר וְהִיִּיתְ לָנוּ לְעֵינַיִם (י"א)

'כל דבר ודבר שיתעלם מעינינו תהיה מאיר עינינו' (רש"י).

והתמיהה עולה מאלה: היתכן לומר שמשה רבינו, אדון הנביאים, יהא זקוק לעצותיו של יתרו, עד שאמר לו: **"וְהִיִּיתְ לָנוּ לְעֵינַיִם"!**

ועוד: מה ענין בקשתו של משה מיתרו לחנייתו של ישראל במדבר?

ברם, אמרו חז"ל על הפסוק **הַעוֹסֵק בַּעֲבוּדָה זֹרָה: "לֹא תִלְמַד לַעֲשׂוֹת"** (דברים יח ט) - **אֲבָל אַתָּה לְמַד לְהִבְיִן וּלְהוֹרֹת'** (שבת עה.).

נמצינו למדים, שצריכים הדיינים לדעת דרכי עבודה זרה ולהבין בעניניה, כדי שיוכלו לדון בה.

ואמנם, סכנה גדולה יש בדבר, שהרי בעבודה זרה גם הרהור גרידא הריהו כמעשה (קדושין מ.). ועל כן יש לו לדיין להזהר וזהירות מופלגת לבל יבוא לידי נדנוד איסור ע"ז מחמת התעסקו בעניניה.

ולפי זה יש לפרש ולומר: שעל כך גופא היתה בקשתו של משה מאת יתרו ללמוד ממנו את עניני ע"ז. יתרו, אשר עבד את כל מיני העבודה זרה שבעולם ומאס בהם, עד שאמר: **"גְדוֹל ה' מִכָּל הָאֱלֹהִים"** (שמות יח יא). מאדם כזה ניתן ללמוד את עניני ע"ז כדי **'להבין ולהורות'** בלי שיהא חשש כלשהו להיכשל אף בנדנוד חטא של ע"ז.

והנה, אחד הטעמים מפני מה ניתנה תורה במדבר - משום שכל מקום שהיה בו שמץ של טומאת ע"ז אין הקדושה יכולה לשרות בו ולכן ניתנה תורה במדבר, על שום שהיה נקי מע"ז.

וזהו שרמז משה בדבריו ליתרו: **"אֵל נָא תַעֲזֹב אֶתְּנוּ"** - אלא תלמדנו עניני ע"ז כדי שנוכל **'להבין ולהורות'** כי ממך אין חשש שנכשל באיזשהו נדנוד של חטא ע"ז, **"כִּי עַל כֵּן יִדְעַתְּ חֲנֻתֵנוּ בַּמִּדְבָּר"** כשם שחנייתנו במדבר ונתינת התורה דוקא בו היתה משום אותה סבה גופא שיהא המקום נקי לחלוטין מטומאת ע"ז. (אדמו"ר מסאטמר)

"זָכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נָאֵכַל בַּמִּצְרַיִם תָּנִם אֶת הַקִּשְׁאִים וְאֶת הָאֲבֻטְחִים" (יא ה) כל הרואה ישתומם. חז"ל קוראים לדור המדבר **'דור דעה'** בהיות כולם זוכים לדרגות נבואה עליונות. הרי בעברם את ים סוף בחרבה, **'ראתה שפחה**

על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי'. והנה מרום מעלתם ומדרגתם על מה נתונה דאגתם ועל מה הם מתלוננים ובוכים על שחסר להם בצלים, שומים, או אבטיחים!?

למדים אנו מכאן מוסר ולקח. גם אנשים שהעפילו לרום המעלה, אינם מובטחים שלא ירדו ממדרגתם ביום מן הימים עד כי יצא לבם לאיזו חתיכת בצל. ומכאן שחייב אדם לקיים בנפשו כל ימיו: **"אֲשֶׁרִי אָדָם מִפְּחַד תְּמִיד"** (משלי כח). אפילו כבר זכה למדרגה גדולה, צריך הוא עדין לחשוש ולירא, שמא יפול מרום מעלתו למדרגה השפלה ביותר.

אמרו חז"ל: **'כל הרואה סוטה בקלקולה, יזיר עצמו מן היין'** (נזיר ב.).

וביאר הסבא מקלם: כי חז"ל לא חילקו בין אדם לאדם, אלא אמרו: **'כל הרואה'** בלא הבדל. אפילו על עצמם אמרו כן, שאם רואה אדם מעשי השחתה גדולים, בל יחשוב בלבו מה ממני יהלוך והרי אני לעולם לא אגיע לשפלות שכזו. אלא אפילו צדיק, הרחוק כרחוק מזרח ממערב מהשחתה כזו, צריך לגדור עצמו בגדרים וסייגים שלא יגיע לעולם להשחתה מעין זו.

כי הרי גם האנשים המושחתים ביותר, לא בפעם אחת הגיעו לשפלות זו, אלא היה גרעין ראשון, שרש פורה ראש ולענה, אשר ממנו גדל הרע, עד כי צמח והתפתח לממדים אלו. ולכן צריך האדם לחשוש שמא, על אף שהוא רחוק משיאה של ההשחתה, אבל אולי קרוב הוא להתחלתה. אולי כבר נזרע בנפשו הגרעין הראשון, שממנו יכולה ההשחתה להכות שרשים ולצמוח.

רבי משה רוזנשטיין משיגח דישיבת לומז'ה הסביר: כיצד באמת הדרדרו דור המדבר, מדרגת הנבואה לה זכו בים סוף, עד לשפל זה. הרי בנביאים אחרים לא מצאנו בכל הדורות מי שעבד עבודה זרה חלילה, או השתוקק לבצלים ושומים.

ברם כל הנביאים זכו למעלתם מכח עמל ויגיעה, לכן הושרשה מעלה זו בקרבם וליותה אותם כל ימי חייהם. אבל דור המדבר לא הגיעו למדרגת נבואה על ידי עמל ויגיעה, אלא הקב"ה נתנה להם במתנה כדי להכשירם לקבלת התורה וממילא לא נשתנתה פנימיותם ולא הושרשה מעלה זו בקרבם.

לכן מיד כאשר סרה מהם הנבואה, שבו להיות אנשים פשוטים היכולים לחטוא בחטא עבודה זרה, או להשתוקק לדברים פחותי ערך. (רבי יעקב ניימן, דרכי מוסר) ■

'גנזי המלך' מציג שאלות מעשיות שיש להן מענה בדפים הנלמדים במסגרת 'הדף היומי', עם ביאור 'חברותא'. למותר לציין שאין לסמוך על הנאמר בו לפסיקת הלכה

הפרת נדר של אשה שנתנה תכשיטיה לצדקה

מערכת 'חברותא'
מיוחד ל'גנזי המלך'

יתכן שחל הנדר. והרי בנדר לדבר מצוה, אין להתיר רק לצורך מצוה, או לצורך גדול, כדין נדר על דעת רבים, כמבואר 'ברמ"א' (יו"ד רכח מה). ולדברי הש"ך (ק קח) אפילו בדיעבד לא מהני התרה. וכתב בספר מנחת יצחק: שמצא בספר 'נדר זריזין' מהגאון ר"ש קליגער ז"ל (חלק ב בקונטרס כנויי נדרים רכח), לענין השאלה; באדם שחלתה בתו ונדרה אשתו בהסכמתו, שכל בגדי בתה הערוכים לה לקראת החתונה, מחוט ועד שרוך נעל, שאם תחזור הבת לבריאותה, יהיו הכל לצדקה והבריאה הבת. ודן שם, כיון שהבגדים היו של בתו, לא היתה היכולת בידם להקדישם. והשואל כתב, שיש לומר **זוכין לאדם שלא בפניו** ויחול הנדר על בגדי הבת משום שהיה הנדר לטובתה.

נשאלים לפני חכם להתיר נדר בשעת צרה ואם כן, יש לדון האם יכול הבעל להפר לאשתו נדר שנדרה בעת צרה.

והנה 'הנודע ביהודה' (חיו"ד קנט), הובא 'בפתחי תשובה' (ס"ק לח): כתב לגבי אשה שנדרה בעת צרתה את המעיל שלה לצורך בית הכנסת, שודאי מהני הפרתו, לפי שהבעל יכול להפר אף נדר שנדרה אשתו בעת צרה, כמבואר (בסימן רלד בש"ך סקד), שהבעל מפר נדרי אשתו אפילו נדרה על דעת רבים.

שאלה: אשה שנדרה בשעת צרה לתת את כל תכשיטיה לצדקה, האם יכול בעלה להפר את נדרה? (יבמות כט):

תשובה: שנינו במסכת יבמות (כט ב:) כל הנודרת - על דעת בעלה היא נודרת.

'ב ש ו' ת
מנחת יצחק:
מביא מעשה בזוג פליטים שהבריחו את הגבול בשעת מלחמת העולם השניה בגבול בין הונגריה ו אוס טריה ופתאם פרצה בהלה בין גונבי הגבול, כי חשבו שטעו בדרכם ועדיין הם נמצאים על אדמת הדמים (הונגריה) ולפי דמיונם הם, כבר היו מוקפים משוטרי הגבול ההונגרי ובעת ההיא, היה זה ממש סכנת

ועוד כתב הגאון ר"ש קליגער: שמצד **זוכין לאדם שלא בפניו** אין לדון כאן, כי ענין **זוכין לאדם שלא**

בפניו הוא רק כדי להקנות לו ממון, אבל לא להוציא ממנו את ממונו,

ועיין בתשובות מהרש"ם: (ח"א מה), בדברי השואל, שבזמן הזה, שנוהגים לכתוב בשטר האירוסין **זישלטו בנכסיהון שוה בשוה**, יש רשות לנשים ליתן צדקה - והגאון המהרש"ם הצדיק דבריו עפ"י תשובות מהר"ק. ואף שאין לחדש דבר זה, יש לחוש לו. (שרש נז)

אלא שיש להסתפק אם צריך בכלל הבעל להפר לה, כי יתכן שלא חל הנדר, כי אף אם נדרה לצדקה לבוש שיש לה מבית אביה, מכל מקום, לא גרע לבוש זה משאר **נכסי מלוג'** שאין היא יכולה להקדישו לצדקה. ובנדון דידן, אין לה רשות לנדור את תכשיטיה לצדקה בלא רשות בעלה וגם מועילה הפרה אף בנדר לדבר מצוה וכדברי 'הנוב"י'.

נפשות ולכן נדרה האשה נדר, שאם יצאו מהסכנה ההיא ובעזר ד' ינצלו מכל צרה וצוקה, אזי תתן את כל תכשיטיה לצדקה!

ובתוך הבהלה לא שם בעלה לבו לדבריה ולא השיב לה ולא כלום. אך אחר עבור שעה קלה, כאשר ראה שכבר עברו את הגבול בשלום, גער בה בעלה על מה נדרה כן והפר לה את נדרה.

לכן, אנו צריכים להגיע בנידון שלנו גם לכך שהפר לה הבעל שאז שוב אין שום חשש כלל. ■

אך עדין יש לדון, כיון שגם הבעל היה בצרה ההיא והיה הנדר שלה גם לטובתו של הבעל שינצל מהצרה **זוכין לאדם שלא בפניו** (כתובות יא.), אם כן,

ויש לדון אם מועילה הפרתו של הבעל, כיון שנדרה את הנדר הזה בעת צרה והרי **נדר שנדר בשעת צרה אין להתיר'** (שו"ע יורה דעה רכח מה) ואין

רחוב האדמו"ר מקוצק 41 בני ברק

למבירה ספרי תורה מהודרים
 שנכתבו ע"י סופרים מומחים,
 יראי שמים בכתב ספרדי,
 בית יוסף והאר"י

כמו כן ניתן להשיג אצלנו תפילין מהודרים
לפרטים והזמנות נא לפנות לשי
052-80-777-22

בס"ד

50% הנחה לבתי כנסת

אלוסי הניקיון

פתרונות מתקדמים בציוד חדיש

- ריפודים ● כסאות ● סלונים
- בנקים ● משרדים
- אולמות ● מרכזי כנסים
- בתי מלון ● בתי כנסת

דו"ד - 052-4440073
 Email:aaa1a@smile.net.il

יעמדו על הברכה

- רפואה שלמה ברמ"ח איבריה ולידה קלה למיטל בת מלכה
- זווג הגון משורש נשמתו מהרה לירון בן מלכה
- זווג הגון פרנסה בשפע והצלחה בכל לרות חיה בת תמר
- רפואה שלמה ובריאות איתנה לזכריה שמטי בת זוהרה
- לעילוי נשמת רבי שבתאי רפאל בן רוזה
- מארקו בן אליהו יזכה להיות צדיק וירא שמים ופרנסה בשפע
- דניאל בן נאריה יזכה לחזור בתשובה שלמה והצלחה
- ברכה והצלחה לאנג'לו בן ג'ורדיטה יהודית
- פלגרינו גרשון בן אלישבע יזכה במעלות התורה עם כל משפחתו
- הצלחה בעסקים לאלקס בן מלכה דניאלה ושמעון בן לילין
- מסעורה בת ליהוה רפואה שלמה
- פבריציו ורוברטו בני אליהו יזכו לחזור בתשובה שלמה
- יסכה בת ציפורה לזיווג הגון

כל המעונין לזכות ולהיות שותף בהפצת 420,000 עמודי התורה של 'גנזי המלך' בכל שבוע, יתרום 500 שקלים לע"י, רפואה, זיווג, הצלחה, פרנסה, זרע חי וקיים וכו' ויקבל פרסום בקוביה כדלעיל.

03-6762226
050-6500666

שירותי כח אדם וסיעוד

- עובדים זרים מכל העולם
- טיפול בקשישים, מוגבלים ונכים במסגרת חוק הסיעוד של ביטוח לאומי
- מטפלים למשך 24 שעות - אפשרי ללא לינה ● מענה מידי לכל פניה

ברישיון משרד העבודה והרווחה

1-700-704-204 פקס: 08-9356686 נ"ד: 050-2333333 רח' הרצל 96 רחובות, מיקוד: 76548 raz2004@bezeqint.net

להרויח בגדול!

בתכנית 'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28*

ותקבלו

<p>חינם!</p> <p>טיול לאתרים בצפון</p>	<p>חינם!</p> <p>קלטות וידאו, CD, טייפ וספרים</p>
<p>חינם!</p> <p>מנוי שנתי ל'גנזי המלך'</p>	<p>חינם!</p> <p>מנוי שנתי לעתון 'ארבע כנפות'</p>
<p>חינם!</p> <p>סוף שבוע ששי שבת עם הרב אמנון יצחק</p>	

הוראה לחיוב חשבון לתוכנית "כח כפלים" למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק _____ כתובת הבנק _____ מס' הסניף _____
 1. א.ניו/הח'מ שם בעל/י החשבון _____ משפחה _____ מס' זהות / ח.פ. _____
 רח' _____ מס' _____ עיר _____ מיקוד _____ טל. בית _____ פלאפון _____

מס' חשבון בבנק		סוג חשבון		קוד מסלקה	
2	3	9	2	בנק	סניף
2 3 9 2				קוד מוסד	
אסמכתא / מס' מזהה של הלקוח בחברה					

נתן/ים לכם בזה הוראה לחיוב חשבון/נו הנ"ל בסניפכם, בנין תרומתי ל"שופר" בסכומים ובמועדים שיומציאו לכם מידי פעם בפעם באמצעי מונטי, או רשימות ע"י "שופר" כמפורט מטה ב"פרטי הרשאה".
 (2) ידוע ל/נו כי: א. הוראה זו ניתנת לבטול ע"י הודעה ממני/מאתנו בכתב לבנק ול"שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחד לאחר מתן ההודעה בבנק וכן ניתנת לבטול ע"י הוראת כל דין. ב. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני מועד החיוב. ג. אהיה/נהיה רשאי/ים לבטל חיוב, לא יותר משנתיים מימי ממועד החיוב, אם אוכחי/נוכחי לבנק, כי החיוב אינו תואם את המועדים או הסכומים שנקבעו בכתב הרשאה, אם נקבעו. (3) ידוע ל/נו כי הפרטים שצוינו בכתב הרשאה ומילויים, הם נושאים שעלינו להסדיר את המוטב. (4) ידוע ל/נו כי סכומי החיוב ע"י הרשאה זו, יופיעו בדפי החשבון וכי לא תישלח ל/נו ע"י הבנק הודעה מיוחדת בנין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרשאה זה, כל עוד מצב החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תהיה מניעה חוקית או אחרת לביצועו. (6) הבנק רשאי להוציאני/נו מן ההסדר המפורט בכתב הרשאה זה, אם תהיה לו סבה סבירה לכך, ויודיע ל/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך ציון הסיבה. (7) נא לאשר ל"שופר" בספח המחובר לזה, קבלת הוראות אלו ממני/מאתנו.

פרטי הרשאה:

1. סכום החיוב ומועדו, קבעו מעת לעת ע"י "שופר" ע"י (תקורות לקביעתם):

2. בנטי החיוב: [] זמן במשבצת המתאימה

"שופר" ארגון הפצת יהדות מתחייב בואת שלא למשך מעבר לסכומים המגיעים לו.

לחייב בתאריך:

[] לחודש 20
 [] לחודש 30

חתימת בעל/י החשבון

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עליך לשלוח את המופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779

\$ 28 זכאות ליחיד

\$ 56 זכאות לזוג